

آیا الگوی فصلی اشتغال تغییر کرده است؟

شناسنامه گزارش:	تهیه و تدوین: ابولفضل کریمی	تاریخ انتشار: بهمن ۱۳۹۵
همکاران: -	تایید کننده: ابوالحسن والی زاده	ناظر علمی: محمد حسینی
مطالب این گزارش، یافته‌های تحقیق و مطالعه پژوهشگران ذی‌ربط است و بازگوکننده دیدگاه‌ها و نظرات رسمی مؤسسه عالی آموزش و پژوهش مدیریت و برنامه‌ریزی نیست. از آنجا که این مؤسسه یک نهاد پژوهشی و آموزشی است، یافته‌های این گزارش لزوماً در دستور کار سیاست‌گذاری قرار نمی‌گیرد. هدف از انتشار عمومی این گزارش، ایجاد فضای بحث و بررسی عمیق‌تر از سوی صاحب‌نظران است و انتظار از رسانه‌ها و پایگاه‌های خبری آن است که یافته‌های آن را در محدوده‌ی رویکرد علمی و به‌دور از بزرگ‌نمایی و نکته‌گزینی‌های جهت‌دار منعکس کنند تا ضمن ایجاد انگیزه بیشتر در پژوهشگران، تمایل مؤسسه برای تداوم انتشار عمومی گزارش‌ها تقویت شود.		

چکیده:

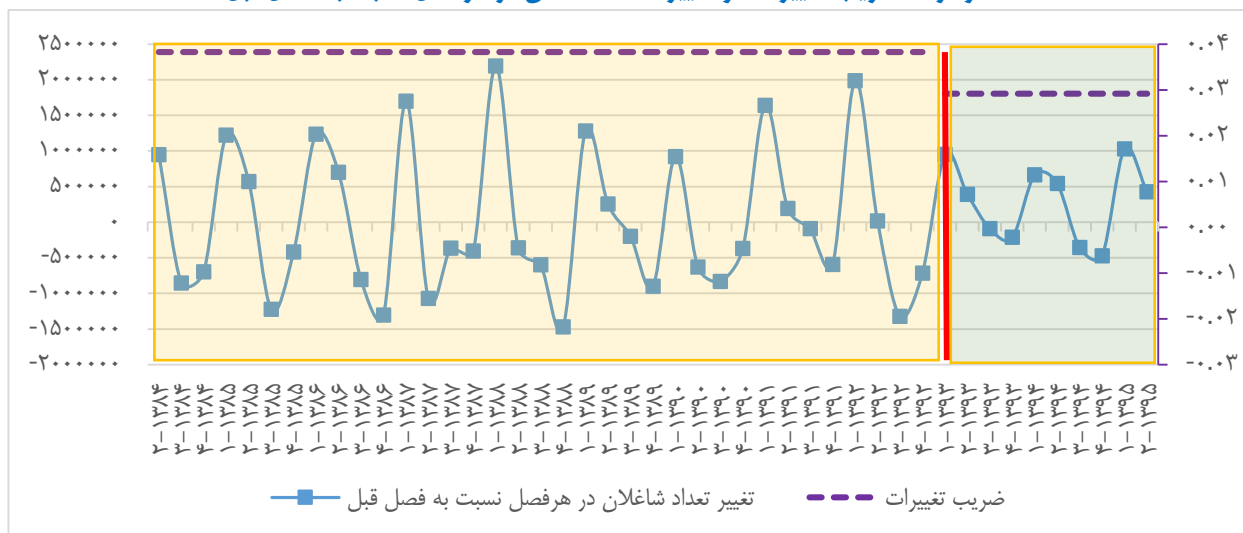
بررسی نوسانات الگوی فصلی اشتغال، که بر اساس نتایج طرح نیروی کار مرکز آمار ایران صورت گرفته است، بیانگر نکات اساسی زیر است:

- براساس آمارهای بازار نیروی کار، از ابتدای سال ۱۳۹۳، نوسانات الگوی فصلی اشتغال کاهش یافته است، به طوریکه ضریب تغییرات اشتغال طی سال‌های ۱۳۹۳ و ۱۳۹۴ دچار افت قابل توجه شده است.
- مشاهدات آماری نشان می‌دهد که کاهش نوسانات الگوی فصلی اشتغال طی سال‌های ۱۳۹۳ و ۱۳۹۴، ناشی از تغییر سهم اشتغال به نفع بخش‌هایی است که به طور معمول از نوسان کمتری در الگوی فصلی اشتغال برخوردار هستند (بخش خدمات).
- به دلیل کاهش نوسانات فصلی اشتغال در سال‌های اخیر، پایداری شغلی در این سال‌ها، در مقایسه با سال‌های قبل، افزایش یافته است.

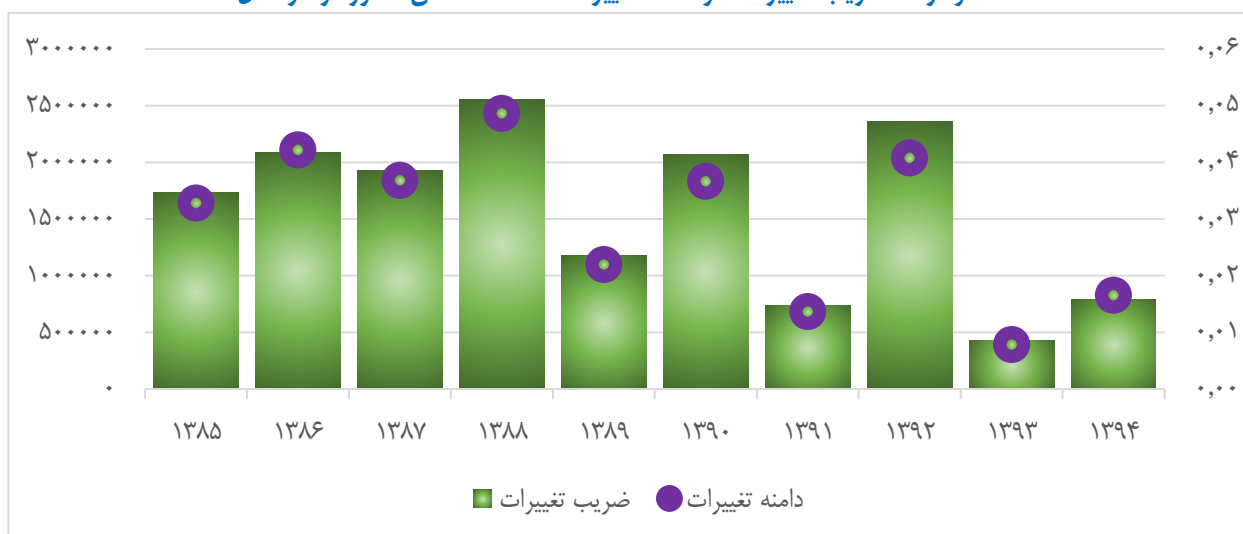

بررسی نوسانات الگوی فصلی اشتغال

نمودار ۱: ضریب تغییرات^۱ و تغییر تعداد شاغلان در هر فصل نسبت به فصل قبل

نمودار ۲: ضریب تغییرات^۲ و دامنه تغییرات^۳ تعداد شاغلان کشور در هر سال

^۱ ضریب تغییرات از نسبت انحراف معیار به میانگین تعداد شاغلان براساس داده‌های فصلی دوره زمانی ۱۳۹۲-۱۳۸۴ و ۱۳۹۵-۱۳۹۳ به دست آمده است.

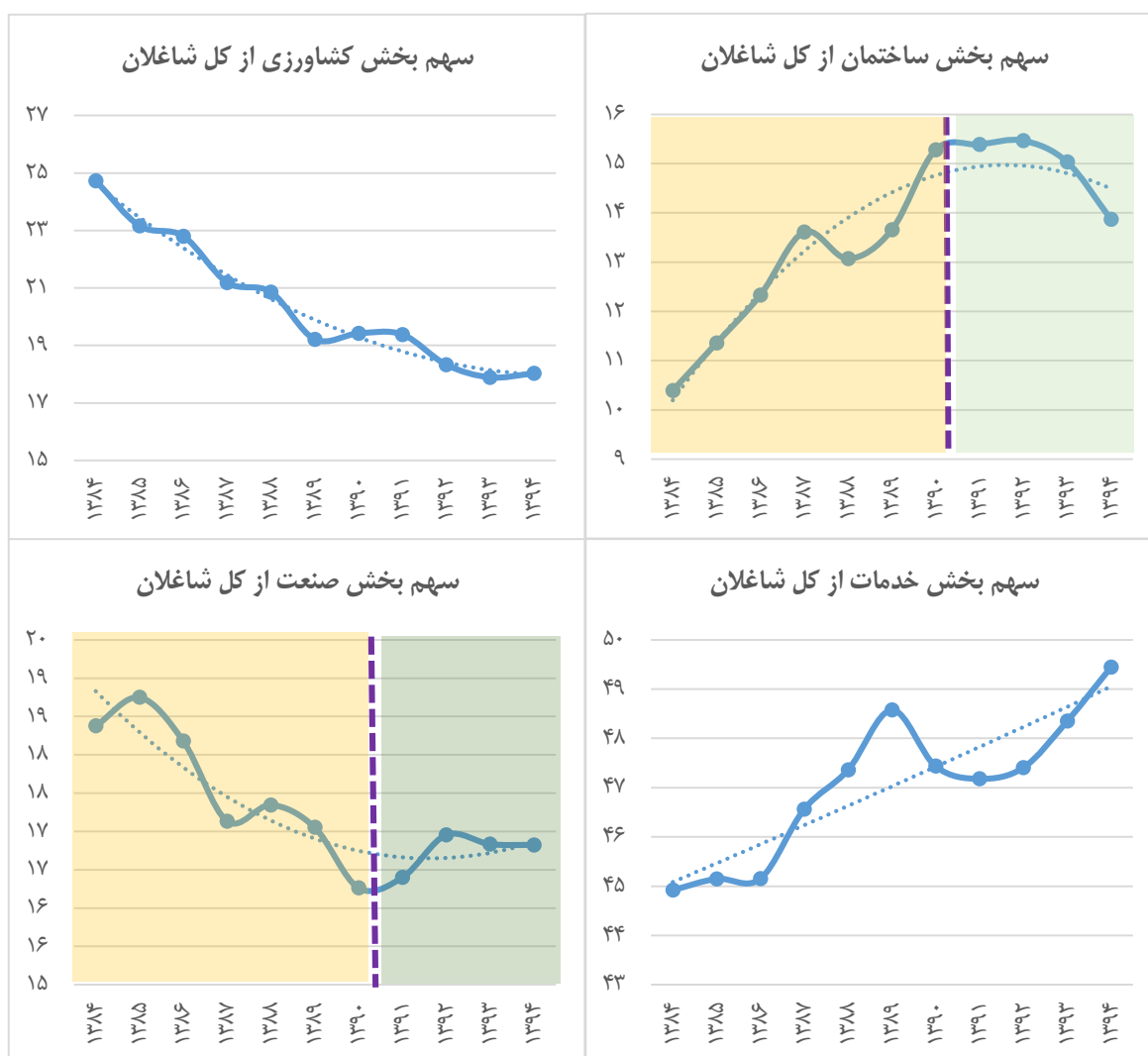
^۲ ضریب تغییرات هر سال از نسبت انحراف معیار تعداد شاغلان فصول هر سال به میانگین تعداد شاغلان فصول هر سال به دست آمده است.

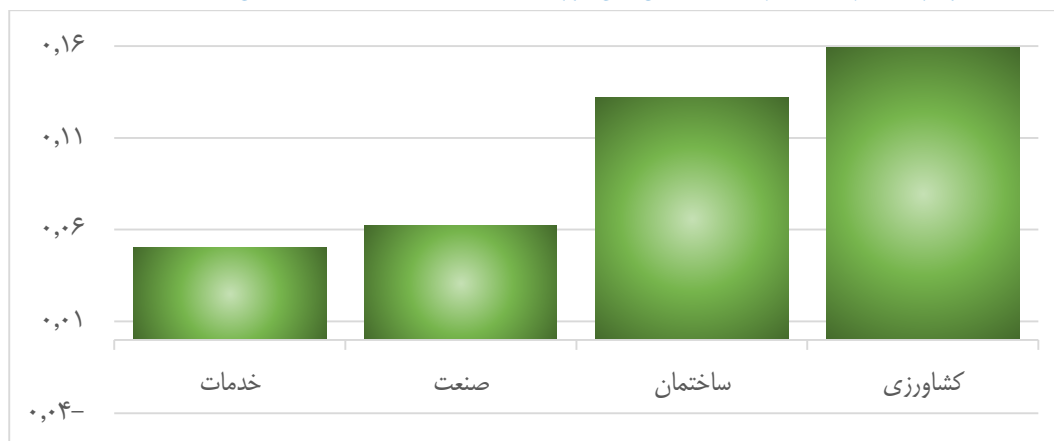
^۳ دامنه تغییرات برابر با اختلاف مقادیر بیشینه و کمینه تعداد شاغلان طی چهار فصل هر سال است.

- براساس آمارهای بازار نیروی کار، از ابتدای سال ۱۳۹۳، نوسانات الگوی فصلی اشتغال کاهش یافته و ضریب تغییرات شاغلان کشور در طی سال‌های ۱۳۹۳ و ۱۳۹۴ دچار افت شدید شده است.
- در نیمه اول سه سال اخیر، خالص اشتغال ایجاد شده نسبت به نیمه‌های ابتدایی سال‌های گذشته کاهش یافته و در نیمه دوم سال، خالص اشتغال ایجاد شده در مقایسه با نیمه‌های انتهایی سال‌های گذشته کمتر کاهش یافته است.

نمودار ۳: سهم شاغلان به تفکیک بخش‌های اقتصادی

نمودار ۴: ضریب تغییرات^۴ شاغلان طی دوره ۱۳۸۴-۱۳۹۵ به تفکیک بخش‌های اقتصادی

- آمارها نشان می‌دهد که کاهش نوسانات الگوی فصلی اشتغال طی سال‌های ۱۳۹۳ و ۱۳۹۴، ناشی از تغییر سهم اشتغال به نفع بخش‌هایی است که به طور معمول از نوسان کمتری در الگوی فصلی اشتغال برخوردار هستند.
- در سال‌های اخیر، سهم بخش‌های کشاورزی و ساختمان، که دارای نوسانات فصلی قابل توجه هستند، از اشتغال کاهش یافته است. سهم بخش کشاورزی از ۲۴ درصد در سال ۱۳۸۴ به طور تدریجی به ۱۸ درصد در سال ۱۳۹۴ و سهم بخش ساختمان از ۱۵,۴ درصد در سال ۱۳۹۲ به ۱۳,۸ درصد در سال ۱۳۹۴ کاهش یافته است.
- سهم بخش خدمات، که به طور نسبی دارای الگوی فصلی کم نوسانی است، طی چند سال اخیر صعودی بوده، به طوری که از ۴۷ درصد در سال ۱۳۹۲ به ۴۹ درصد در سال ۱۳۹۴ افزایش یافته است.
- در مجموع می‌توان گفت که شغل‌های ایجاد شده در سال‌های ۱۳۹۳ و ۱۳۹۴ در بخش‌هایی از اقتصاد بوده که به طور نسبی دارای ضریب تغییرات کمتری بوده‌اند.

چند نکته:

- به دلیل کاهش نوسانات فصلی اشتغال در سال‌های اخیر، پایداری شغلی در این سال‌ها، در مقایسه با سال‌های قبل، افزایش یافته است.
- کاهش سهم بخش کشاورزی در اشتغال، می‌تواند از تغییرات قابل انتظار در تکنولوژی این بخش ناشی شده باشد و در این صورت اثرات دائمی بر الگوی اشتغال خواهد داشت.
- کاهش سهم بخش ساختمان در اشتغال، به دلیل رکود این بخش روی داده است و با رونق مجدد این بخش، ضمن اینکه از ظرفیت مناسبی برای ایجاد اشتغال برخوردار خواهد بود، الگوی فصلی اشتغال را نیز تحت تاثیر قرار خواهد داد.

^۴ ضریب تغییرات هر بخش از نسبت انحراف معیار به میانگین تعداد شاغلان براساس داده‌های فصلی دوره زمانی ۱۳۸۴-۱۳۹۵ به دست آمده است.